

A cél jelöli ki az utat

Döntéshelyzet nyelvtanulás előtt

Hiába van piacképes diplománk, aktív nyelvtudás nélkül nehéz érvényesülni. A nyelvtanulás viszont időt és energiát igényel, ezért meg kell fontolni, hogy hogyan álljunk neki megkopott nyelvtudásunk felfrissítésének vagy egy új nyelv elsajátításának.

Dr. Kiszely Zoltán egyetemi docens, a BME Idegen Nyelvi Központ Nyelvvizsgaközpontjának vezetője segít nekünk abban, hogy a felmerülő alternatívák közül kiválasszuk a számunkra megfelelőt.

Számos online alkalmazás és autonóm tanulást segítő tananyag csábít arra, hogy önállóan vágjunk bele a nyelvtanulásba. Milyen úton érdemes elindulni?

Először is mindenkinek meg kell találnia azt a célt, amiért az adott nyelvre szüksége van, majd ahhoz kell igazítani a tanulási módszereket. Különösen ajánlott tanár segítségét kérni, ha konkrét céllal szeretnénk nyelvet tanulni. Ilyen lehet egy nyelvvizsgára történő felkészülés, de az általános és szaknyelvi órák keretében prezentációs technikák és kommunikációs stratégiák elsajátítására is lehetőséget kínál az Idegen Nyelvi Központ.

Ha csak ismerkedni szeretnének egy nyelvvel, de a mindennapi életben vagy a munkájuk során nincs rá szükségük, akkor azt javaslom, hogy a hobbijukhoz vagy egy számukra kedves témához kötődő nyelvi anyaggal foglalkozzanak. Nagyon sok mai fiatal remekül elsajátítja az angolt számítógépes játékokon vagy YouTube-videókon keresztül, de azáltal is, hogy chatpartnerrel beszélgetnek és könyveket olvasnak.

Akik professzionális szinten szeretnének foglalkozni egy nyelvvel – mint a BME szakfordító- és tolmácsképzésében résztvevők – nyilván másfajta stratégiához folyamodnak. Az ő esetükben a nyelvtani pontosság és a kiváló magyar nyelvtudás is alapvető készség.

„Középfok felett már a saját magad tanára vagy.” Ön szerint van igazságtartalma ennek a mondásnak, vagy inkább félrevezet?

Nincs feltétlenül szükségük tantermi keretekre azoknak, akik meglévő nyelvtudásukat szeretnék felfrissíteni. Teljesen önállóan is lehet tanulni attól függően, hogy mennyire ismeri az ember az adott nyelvet. Hozzáteszem, hogy a középfok nem számít nagyon magas szintű nyelvtudásnak. A Közös Európai Referenciakeretet figyelembe véve kitűnik, hogy elég markáns különbségek vannak a B2 és a C1 szint között. Ez a nyelvvizsgákon is visszaköszön, tehát középfok után még mindenképpen javasolnék nyelvtanári segítséget – szintfenntartó vagy felsőfokú kurzusainkat –, mert egyre nehezebb szövegeket kell olvasni, és nem csupán a gazdagabb szókincs, hanem a bonyolultabb nyelvi szerkezetek miatt is.

Milyen érvek szólnak a csoportos nyelvtanulás mellett?

A saját példámból kiindulva a csoportos nyelvtanulást mindig jobban szerettem, mint a magánoktatást. Sokkal érdekesebb, színesebb és többféle feladatot lehet megoldani. A tanulók motiváltságából is lehet erőt meríteni – még tanárként is. Kétségtelen, hogy kevesebb idő jut egy diákra, de többféle pozitív impulzus éri a tanulni vágyókat, és ebből adódóan sokkal elszántabbak lehetnek.

Mi a véleménye a néhány nap után használható nyelvtudással kecsegtető csodamódszerekről?

Szeretnék olyan emberrel találkozni, akinél ezek a módszerek beváltak, de a környezetemben csak olyanokat ismerek, akik izzadságos munkával tettek szert magas szintű nyelvismeretre. Persze, vannak olyanok is, akik életük nagy részét idegen nyelvű környezetben élik le, és rájuk ragad a nyelv. A külföldön történő nyelvtanuláshoz jobbat nem ismerek, viszont ez esetben figyelni kell arra, hogy ne vegyük magunkat körül magyar anyanyelvűekkel. Ugyanakkor óva inteném attól is a fiatalokat, hogy fél vagy egy évnyi kinn töltött idő után azt higgyék, hogy mindent tudnak. Sok diákkal találkoztam, akiknek javult ugyan a kiejtése, és megtanultak folyamatosan beszélni, de a nyelvtudásuk mégis hiányos volt. Ha külföldön vagyunk, akkor is kell egy kis tudatosság a nyelvhasználatban. Érdekes például este lejegyezni azokat az ismeretlen szavakat, amiket napközben hallottunk és másnap már megpróbálni használni is. Ezáltal sokkal jobban rögzülnek a memóriánkban.

Egy idegen nyelv ismerete már sokszor kevésnek bizonyul a munkaerőpiacon. Célszerű több nyelvet is elsajátítani, akár egyszerre is. Járható út a párhuzamos nyelvtanulás?

Manapság azt szokták mondani, hogy az angol nem nyelv, hanem egy készség. Aki nem ismeri, az nem fog érvényesülni vagy jól fizető munkát kapni. Előbb-utóbb rosszul fizetőt sem, ezért is pártolom egyéb idegen nyelvek, különösen az újlatin nyelvek tanulását, amire az Idegen Nyelvi Központ is sok lehetőséget kínál. A spanyolt különösen jó tanulni például angol mellett vagy után, mert tapasztalatom szerint számos nyelvi hasonlóságot lehet felfedezni. Nem gondolom, hogy tartani kellene a párhuzamosan tanult nyelvek összekeverésétől. Hosszú távon ez egészen biztosan nem jelent problémát.

Az idegen nyelvet tanulóknak számos gátlás leküzdésére is fel kell készülniük. Hogyan lehet ezeket kezelni?

Ez már a pszichológia határmezsgyéje. Önmagában stresszhelyzetet teremt, ha idegen nyelven kell megszólalnunk, nem beszélve egy nyelvvizsga-szituációról. Ez persze egyénfüggő, de a nyelvtanuláshoz egész biztosan kell egyfajta

kockázatvállalás is. Ez azt jelenti, hogy belekezek olyan mondatokba, amiket még nem tudom, hogy hogyan fogok befejezni.

Bízom abban, hogy a nyelvoktatásban a hangsúlyt elsősorban nem a nyelvtani pontosságra, hanem arra fogják helyezni, hogy ténylegesen megvalósuljon a kommunikáció, vagyis, hogy a feladó által idegen nyelven megfogalmazott üzenet célba érjen. Továbbra is fontos a nyelvhelyesség, de nem annyira, mint 20-30 évvel ezelőtt, amikor nyelvtani fordító módszerekkel igyekeztek beletömni a tudást a diákok fejébe, ami további gátló tényezőkkel terheli meg a szabad beszédet.

Gyakorlással lehet ezt a problémát orvosolni. Bármilyen elavultnak is tűnik, hasznosnak tartom rövid kis szövegek megtanulását. A bennünk automatizálódó kész nyelvi szerkezeteket és bizonyos betanult mondatokat sokkal könnyebb előhívni, és szükség szerint átalakítani, mint teljesen új mondatokat összerakni, ezért így azután gördülékenyebben tudunk kommunikálni.

Bárkovics Gergő